

INFORMATOR

NSPRV

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org.rs
www.srpss.org.rs

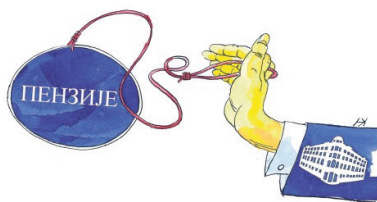
NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 9 • OKTOBAR 2015 • BROJ 101

НАСТАВНИЦЕ ОДАХНУЛЕ

Уставни суд Србије привремено је обуставио примену одредби Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору

Жене запослене у јавном сектору које ће до краја године имати 60,5 година живота (барем за тренутак) могу да одахну јер неће силом (закон) отићи у пензију. Наиме, Уставни суд Србије привремено је обуставио примену одредби Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, односно његовог члана 20. који је ступио на снагу 12. октобра, а који се односе на пензионисање због испуњавања услова за старосну пензију, до доношења коначне одлуке о овом питању. То, пак, значи да ниједна жена неће моћи да буде пензионисана „као вишак запослених“ док Уставни суд не донесе коначну одлуку о предлогу за оцену уставности спорне одредбе Закона.

Привременом одлуком Уставног суда Србије стављена је тачка на најаву да би 3.467 лекарки, које имају 60,5 година живота, мог-

до до краја године отићи у пензију, чиме би се уздрмао целокупни здравствени систем државе и угрозила између осталог цела педијатријска служба. Такође, одахнуле су и многе наставнице и професорке у основним и средњим школама и на факултетима којима је претила опасност да након ступања на снагу Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, буду пензионисане. Истина, министарства просвете и здравља нису још увек званично рекла ко ће од постојећих запослених бити вишак, односно кога ће отпустити да би се уклопили у предвиђену „квоту“ која мора добити отказ зарад смањења јавног сектора, али се након усвајања овог законског акта и приближавања 12. октобра о томе већ недељама спекулише.

(→ *Оширније на сјауранама 5. и 6.*)

НОВИ ПРАВИЛНИК О ОЦЕЊИВАЊУ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

Правилник о оцењивању у средњим школама, који није међан 16 година, ових дана је објављен, а главне новине су што наставници више неће оцењивати само усмено одговарање „пред таблом“ и пис-

мене задатке већ и друге активности, а ученици ће моћи да поправе оцену и на допунском часу.

(→ *сјаурана 7.*)

ВЕРА У СЕБЕ, А НЕ У БУБИЦЕ И ПУШКИЦЕ

„Желим да умолим све студенте и ученике да почну да верују у себе и своје добре могућности, да се не плаше нових изазова већ да

им иду у сусрет отворених очију“ каже протојереј проф. др Љубивоје Стојановић.

(→ *сјаурана 8.*)

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ИСПЛАЋЕНЕ У АВГУСТУ МЕЂУ НАЈМАЊИМ У ЕВРОПИ

• Разлика између најниже и највише плате чак 56.000 динара

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у августу 2015. године износи 44.630 динара. Прерачунато, просечна зарада исплаћена у прошлом месецу вредела је око 380 евра. У поређењу са просечном зарадом без пореза и доприноса исплаћеном у јулу 2015. године, номинално је мања за 2,1% и реално је мања за 3,0%. Док је у АП Војводини просечна исплаћена нето зарада за исти месец остварена у износу од 43.104 динара и у односу на исплаћену нето зарату у јулу 2015. године номинално је мања за 3,5%.

(→ *Више на сјаурани 10.*)

ОБРАЗОВАЊЕ ИЗГУБИЛО ВРЕДНОСТ

Диплома (образовање) изгубила је вредност на берзи рада, с једне, и постала „безвредни“ папир на високообразованом тржишту Републике Србије, с друге стране. Отвара се питање ко је у томе затајио. Млади сигурно нису. Одговорне треба тражити у ланцу креатора стратегије образовања Републике Србије (посебно високог), с једне, и тржишту рада, с друге стране“ каже проф. др Сретен Ћузовић, професор Економског факултета Универзитета у Нишу.

(→ *сјаурана 8.*)

У овом броју можете још читати:

ИЗ ИСТОРИЈЕ ОБРАЗОВАЊА	стр. 2
ОСНАЖИ НАСТАВНИКЕ – ИЗГРАДИ ОДРЖИВО ДРУШТВО!	стр. 3
7. ОКТОБАР – СВЕТСКИ ДАН ДОСТОЈАНСТВЕНОГ РАДА	стр. 4
ПРОСВЕТАРИ ПРЕПУШТЕНИ НА МИЛОСТ ДИРЕКТОРА	стр. 5
УМЕСТО УГОВОРА О РАДУ - СПОРАЗУМ	стр. 5
СМАЊЕЊЕ ПЕНЗИЈА НИЈЕ ПРОТИВУСТАВНО!	стр. 6
ШКОЛУЈУ ЗАНИМАЊА КОЈА НЕ ПОСТОЈЕ!	стр. 7
БРЖЕ И ЈЕФТИНИЈЕ ПРИЗНАВАЊЕ ДИПЛОМА	стр. 9
РЕПУБЛИКА ВОЈВОДИНИ УКИДА ИНСПЕКЦИЈУ	стр. 9
РЕГИОНАЛНИ СТРУЧНИ СКУП О БЕЗБЕДНОСТИ У ШКОЛАМА	стр. 9
НЕДОСТАЈУ УЦБЕНИЦИ ЗА МАЂИНЕ	стр. 9
ВИШКОВИ, РАСПОРЕЂИВАЊЕ, ДОПУНА НОРМЕ	стр. 11
САД: ЈЕДНАКЕ ПЛАТЕ ЗА ЖЕНЕ И МУШКАРЦЕ	стр. 11
НЕМА НИ 21, А ИМА НАЈВЕЋИ ЛАНАЦ ХОТЕЛА У ИНДИЈИ	стр. 12
ПУПОВАЦ О МИСАМА У ШКОЛАМА	стр. 12

ISIDOR BAJIĆ: KULTURNI MISIONAR I MUZIČKI PROSVETITELJ

I ženin kapital uložio u školu

Piše: Danijela Kličković*

Prošao je čitav vek od smrti Isidora Bajića (Kula, 16. avgust 1878 - Novi Sad, 16. septembar 1915). Za vreme njegovog života češće su bili pisani tekstovi u kojima su savremenici pratili njegov rad. Posle njegove smrti, na slične poduhvate odlučivali su se oni koji su zbog nekada ličnog poznanstva nalazili za shodno da se oglase napisom u znak sećanja povodom godišnjica ili retkih izvođenja njegovih dela. Poznat pre svega po svom kompozitorskom opusu, Bajić je značajno delovao i na području pedagoške i prosvetiteljske, melografske, izdavačke i opšte kulturološke delatnosti.

Pohađao je novosadsku Veliku srpsku pravoslavnu gimnaziju, gde je učio pojanje i sviranje (1888-1897). Svojom muzikalnošću skrenuo je pažnju Jovana Grčića, koji je počeo da ga podučava u sviranju na violini. Grčić se seća i da je mladi Bajić imao lep detinji sopran, te ga je odmah uključio u mešoviti hor. Vremenom, Bajić je pomagao Grčiću oko pripremanja hora za Svetosavske besede, da bi 1897. samostalno dirigovao gimnazijskim horom izvođeci svoju prvu horsku kompoziciju Putnik na uranku.

Tokom školovanja, Bajić je stekao prva praktična saznanja o crkvenom pojanju i horskom pevanju. Oformio je stav o značaju, važnosti i vaspitno-obrazovnom dejstvu muziciranja, temeljno je upoznao sistem i način izvođenja nastave, odnosno plan i program po kome su gimnazijalci učili pevanje i sviranje. Imao je priliku da prikupljena iskustva usavršava tokom boravka na studijama u Budimpešti (1897-1901) – najpre kao student Pravnog fakulteta (koji je napustio posle dve godine, a zatim ga završio u Klužu 1907), a onda i kao student Muzičke akademije, gde je završio pedagoški smer (1899-1901).

Kao student Pravnog fakulteta govorio je u akademskom društvu Kolo mladih Srba na temu Pevanje kao pedagoško sredstvo i korist njegova (1898), gde naglašava kontinuitet u muzičkom obrazovanju i potrebu izučavanja muzike kao veštine, a ne samo kao sredstva za zabavu i razonodu. I sam je doprineo rešavanju ovih problema u rukopisu Proglasa i poziva za osnivanje Srpskog muzičkog senata (1903), notnom izdanju Srpska muzička biblioteka (1902) i muzičkom časopisu Srpski muzički list (1903), gde štampa i autorske članke, kao i autorskim muzičkim udžbenicima (1906) Teorija pravilnog notnog pevanja i Klavir i učenje klavira, te Projektu za promenu učenja pojanja i muzike u Srpskoj velikoj gimnaziji u Novom Sadu (1912).

Za rad sa novosadskom omladinom i njihovo muzičko prosvetljenje Bajić je koristio prostorije tri lokala Lipa, Kamila i Bela lađa, stecišta kulturne inteligencije i srpske elite. Nedostatak postojanja muzičke škole popunio je njenim osnivanjem. Škola se najpre nalazila u kući na uglu Trga knjeginje Zorke i Masarikove ulice i počela je sa radom 1. septembra 1909. godine. Za njeno otvaranje Bajić je podneo velike materijalne žrtve, potpomognut kapitalom svoje druge žene, Julijane Kondić. U školu su kao učenici upisivani ne samo omladinci, već i ljubitelji muzike u zrelijim godinama. Mogli su da uče sviranje na klaviru i violini, a po potrebi i druge instrumente.

Sam Bajić nije radio kao nastavnik, ali je zato ipak imao uvek vremena da kao upravnik vodi strog nadzor nad profesorima i učenicima i da se stara da učenici dobiju maksimum znanja. Za mesečnu školarinu od 10 kruna svaki pitomac je dobijao tri časa muzičke nastave nedeljno, a učenici koji su učili sviranje na klaviru imali su pravo da besplatno vežbaju, ako kod kuće nisu imali instrument. Tako je Bajić krunisao svoje dugogodišnje bavljenje pedagoškim radom započeto u Velikoj srpskoj pravoslavnoj gimnaziji 1901, a nastavljeno u pevačkim društvima Novosadske trgovačke omladine i Srpskog zanatlijskog pevačkog društva „Neven“, kao i kroz organizovanje Svetosavskih beseda.

Zahvaljujući ugledu koji je već uživao u muzičkim krugovima, bio je pozvan u odbor za organizovanje Kongresa ugarskih svirača, kompozitora i učitelja muzike koji je održan u Budimpešti (1901), na kome su bila rešavana važna pitanja kao što su osnivanje muzičkog senata i propratnih ustanova ili osnivanje muzičkog penzionog fonda koji bi bio od koristi i srpskim učiteljima i horovođama. Bajić je pripremio i predavanje Srpska crkvena, narodna i igračka muzika. Sugerise da ovo muzičko blago treba da bude zapisano i primenjeno u praksi u svom izvornom obliku. Napevi treba stalno da su prisutni u originalnim muzičkim delima i na repertoarima pevačkih društava, gimnazijskih horova, orkestara, na programima beseda, pozorišnim i operskim scenama.

Bajićevo interesovanje za srpski muzički folklor vodi poreklo iz sredine iz koje je ponikao: „Sigurno se sećao poznatih kulskih vašara, ciganske treštave muzike i narodnog pjenja, verovatno su ti zvuci narodnog veselja imali markantno podsvesnog uticaja na raspevanost, kakvu je kasnije oživotvorio“. Svoju muzičku sredinu posmatrao širom otvorenih očiju, uočavao je njene potrebe, prohteve – i postao njen aktivni učesnik.

NIKOLA BRAŠOVAN

Neumoran na reorganizaciji vršačkih srpskih škola

Piše: Dušan Belča

Rođen u Vršcu u uglednoj zanatlijskoj porodici, koja je dala veliki broj srpskih intelektualaca – pedagoga, sveštenika, pisaca, advokata i inženjera. Nikola Brašovan (1850-1932) je u radnom gradu završio osnovnu školu i Nižu realnu gimnaziju, a onda otišao u Sombor gde je kao jedan od najboljih učenika svoje generacije 1868. godine završio Učiteljsku školu.

Učiteljski poziv započinje u Zemunu u školi kojom rukovodi poznati istoričar Dimitrije Ruvarac. Tu se Brašovan našao krugu istaknutih srpskih pedagoga, od kojih prihvata najmodernija pedagoška načela. Zajedno sa Nikolom Neškovićem učestvuje 1872. godine u osnivanju pedagoškog časopisa „Učitelj“, koji se ističe svojim slobodnim socijalističkim i antiklerikalnim idejama. Ovaj časopis svojom koncepcijom izaziva veliki opor kod crkvenih vlasti, koje sasvim drugačije zamišljaju jednu pedagošku publikaciju, te već posle prvog broja zemunske vlasti zabranjuju izdavanje „Učitelja“ i Brašovan se vraća u Vršac u kome nastavlja sa njegovim izdavanjem, sa istim saradnicima. Časopis je zastupao sasvim nova pedagoška gledišta, slobodu misli i prednost naučnog posmatranja sveta učenja i slobodu verovanja. Jedan od glavnih saradnika bio mu je Miša T. Fračković poznati pedagog i pedagoški pisac, učitelj vršačke Narodne škole, ali za časopis i dalje pišu, iako najčešće nepotpisani ili potpisani inicijalima, Mita Nešković, Petar Despotović, Mita Klicin, Dobrosav Ružić i dr. U Vršcu je objavljeno još 17 brojeva, posle čega je usledila zabrana.

U svom rodnom gradu Nikola Brašovan se priključuje grupi svojih vršnjaka koje predvode Laza Nančić i Jaša Tomić, a u kojoj su još i Stevan Tokin, Kosta Lera, Laza Vezenković, Svetozar Brašovan, Kosta Gavrilović, Branko Tokin,

Mita T. Fračković i drugi. Posle zadnje i rasturene skupštine „Ujedinjene omladine srpske“ koja je u Vršcu održana 1871. godine, ovi mladi ljudi će prvenstveno pod uticajem Svetozara Markovića, sa kojim će postati bliski prijatelji, oformiti poznatu grupu koji dobiti naziv „Vršački socijalisti“ i koja će ubrzo preuzeti vodstvo srpske omladine u Austro-Ugarskoj.

Odabравši svoj rodni grad kao mesto u kome će nastaviti svoj pedagoški, politički i kulturni rad, Nikola Brašovan je neumorno radio na reorganizaciji vršačkih srpskih škola u duhu nacionalne prosvete, a bio je i osnivač i direktor prve Građanske škole u Vršcu (1920).

Ne mali doprinos dao je vršačkoj publicistici, saradujući u listovima „Građanin“, „Srpsvo“ i „Rodoljub“, a bio je i jedan od osnivača i stalnih saradnika lista „Budućnost“ koji je osnovao sa svojim prijateljima iz Radikalne stranke. Istovremeno saradivao je i u drugim srpskim publikacijama u Novom Sadu i Beogradu.

Njegovi prilozi su bili prvenstveno namenjeni srpskoj pedagoškoj, ali i političkoj javnosti, vodio je i političke polemike, a u mladosti objavio je i desetak prigodnih pesama.

Ije bilo neke kulturne ili društvene akcije u Vršcu u koju se nije uključivao, od gradnje arteskih bunara, prikupljanja pomoći za sirotinju, osnivanja ratarskih i zanatlijskih čitaonica i pevačkih društava, i osnivanja Srpske čitaonice.

Kao značajna politička ličnost kod Srba svoga vremena bio je saradnik Svetozara Markovića i Pere Todorovića, a kao jedan od vođa Radikalne stranke i vrlo bliski prijatelj Nikole Pašića.

Poslednje godine života proveo je kao bibliotekar srpskog odeljenja Građanske biblioteke u Vršcu, gde je radio čitavih deset godina, trudeći se da popuni knjižni fond svim potrebnim srpskim knjigama i časopisima. Otac je Dragiša Brašovana slavnog arhitekta. Umro je u Vršcu decembra 1932. godine.

ОСНАЖИ НАСТАВНИКЕ – ИЗГРАДИЋЕШ ОДРЖИВО ДРУШТВО!

5. октобар – Светски дан наставника

• Миленијумски развојни циљева у образовању и поред напора Међународне заједнице нису достигнути • Свет мора до 2030. да „регрутује“ 27,3 милиона нових наставника • Потребно издвајати већи проценат БДП за образовање,

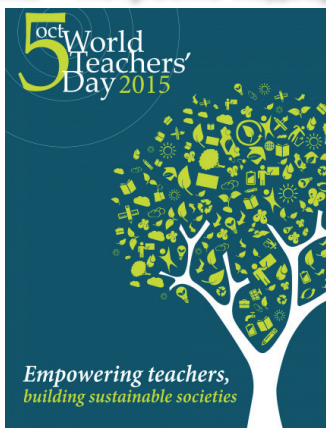
„Године 1994. UNESCO је 05. октобар прогласио за Светски дан наставника у склопу прославе великог искорак направљеног у правима и статусу за наставнике 1966. године, када је посебна међувладина конференција сазвана од стране UNESCO у сарадњи са ILO (Међународна организација рада) у Паризу усвојила Препоруку о статусу наставника. Осим тога, 05. октобра слави се усвајање, од стране Генералне конференције UNESCO Препоруке (из 1997.) о статусу универзитетских наставника“ рекао је уочи овог празника проф. Хаџи Здравко М. Ковач, генерални секретар НСПРВ.

„Ове препоруке утврђују права, одговорности и обавезе наставника на свим нивоима образовања и међународне стандарде: за њихово образовање, стручно усавршавање, запошљавање, наставу и учење и, наравно, право на социјални дијалог, односно колективно преговарање о радно-правном и социјалном статусу наставника“ каже Ковач.

Светски дан наставника одржава се сваке године и посвећен је проблемима са којима се сусрећу наставници света. То је и дан када они и њихове еснафске организације упозоравају на главне проблеме на које nailазе у свом послу и раду. Овај дан је природни продужетак кампања UNESCO, ILO, EI: образовање за све (EFA), односно постигнућа Миленијумских развојних циљева у образовању до 2030. године, укључујући и сталне кампање да се свој деци света обезбеде стручни и квалификовани наставници. Како је ова година била циљна година за реализацију Миленијумских развојних циљева у образовању и како и поред напора Међународне заједнице ови циљеви нису достигнути, ова година је посвећена утврђивању стратегија за следећи петнаестогодишњи период, како би се нови-стари редефинисани циљеви постигли.

О свему овоме светска јавност је упозорена на Светском образовном форуму одржаном у мају у Инчону (Јужна Кореја), који је тако постао наставак декларација из Њујорка и Дакара и чије ће закључке и смернице бити потврђене управо уочи Светског дана наставника и које ће на тај начин бити нова „мапа пута“ према 2030. години, а у складу и са ове године објављеним Новим папиром - документом који су заједнички објавили Институт за статистику UNESCO (UIS) и Глобални мониторинг извештај Образовања за све (EFA GMR).

Елем, Глобални извештај показује да и даље постоји огроман недостатак наставника како би се постигнути циљеви остварили, при чему је стављен посебан нагласак на недостатак стручних и квалификованих наставника. Овај хронични проблем ће се очигледно наставити и прети да ускрати основно право милиона деце на квалитетно елементарно образовање у годинама и десенијама које долазе. Стога је потребна координирана акција богатих земаља, Међународне заједнице и оних којима је помоћ у овом послу највише и потребна – сиромашних

www.worldteachersday.org
www.unesco.org
www.iilo.org
www.eifa.org

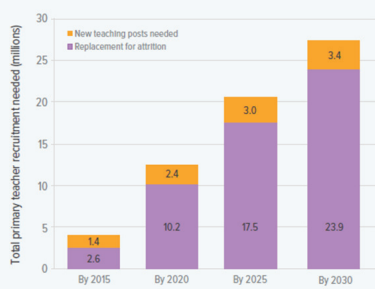
и неразвијених и у погледу економске ситуације и образовног система.

Бројке које се ових дана појављују у јавности упозоравају, а о истоме смо и говорили и писали протеклих година и не само за Светски дан наставника, Глобалну недељу акције, Светски дан борбе против децијег рада, већ стално и аргументовано. На тај начин, образовна и друга јавност је била правилно информисана, али, нажалост, од тога није се одмакло далеко, као уосталом ни од обећања које су за говорницима Уједињених нација износили тадашњи председници Србије. Шта више, неки од обавезујућих докумената нису постали ни делови стратегија за развој и

нису постали ни делови стратегија за развој и

FIGURE 1

Total number of teachers needed to achieve universal primary education by 2015, 2020, 2025 and 2030

Source: UNESCO Institute for Statistics database

унапређење образовања у више од пола светских држава. Према доступним подацима из поменутог извештаја и UNESCO, у овом тренутку недостаје 4 милиона квалификованих наставника за достизање Миленијумских циљева у образовању и циљева Образовања за све. Ова бројка ће се прогресивно увећавати и, уколико се жели до 2030. године постићи пуни обухват деце основним образовањем, било би неопходно обезбедити до 2020. године 12,6 милиона наставника, до 2025. 20,5 милиона нових наставника и до 2030. године 27,3 милиона нових наставника. У овим бројкама се крију цифре које се односе на компензацију броја наставника који одлазе у пензију, односно оних које је наново потребно ангажовати да би се остварили прокламовани циљеви.

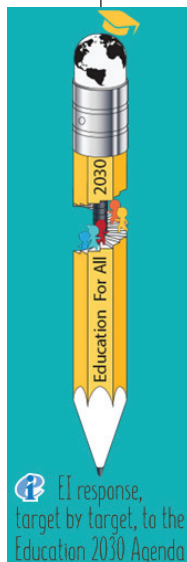
Дакле, до 2015. треба обезбедити 2,6 милиона замена наставника и 1,4 милиона нових наставника за остварење циља о приступу све деце универзалном основном образовању, уз потребан квалитет и уз циљ да на

једног наставника не буде више од 40 ученика. За достизање ових циљева до 2020. године потребно је обезбедити 10,2 милиона наставника као замену за оне који су отишли из система и 2,4 милиона нових наставника. За остварење ових циљева до 2025. године биће потребно обезбедити 17,5 милиона замена наставника и 3 милиона нових наставника, а у последњој петолетки, до 2030. као потребе се јављају 23,9 милиона наставника за замену и 3,4 милиона нових наставника (дакле, 27,3 милиона).

Ако се ово постигне, а за шта су потребна нова средства која сиромашни немају, било би могуће елиминисати ситуацију попут оне на рубу Африке, где од 3 детета само 2 иду у школу и то у условима у којима у учионицама понекад има и по готово невероватних 147 ученика, односно чиме би се створила могућност да се садашња бројка од око 60 милиона деце школске доби која не похађају редовну наставу, за почетак преполовила, а касније и потпуно елиминисала. Наравно, уз све ово треба рећи да су управо подручја на којима се ово дешава простори велике демографске експанзије и да је зато овај проблем ескалирајући и прети не да се број деце обухваћене образовањем смањи, већ управо супротно – повећа. Лош материјални положај и изостале државне политике доводе до тога да се ангажују квази наставници, тако да је у неким земљама, попут Гане, број стручних наставника пао од 72% (у 1999. години) на 53% у 2013. години. Морамо напоменути да ове тенденције нису стране ни развијеним земљама, пошто је место наставника углавном за већину привремено и пролазно и на месту наставника запослени се у просеку задржава око 5 година, тражећи за себе бољи посао.

„НСПРВ и овом приликом упозорава на потенцијалну штету која се може десити ангажовањем слабо обучених наставника и на потребу да се убудуће већи проценат БДП издваја на образовање, регрутовање и задржавање наставника. У противном ћемо од земље која углавном има вишкове наставника врло брзо постати земља која има потребе за наставницима, што би се вероватно и десило да постоји више слободних места у привреди. Међутим, овако школе остају сигурне луке за било какво запошљавање, али само привремено, а не и трајно. И на крају да поновимо оно на шта упозоравају сви они који се баве овим проблемима, а то је да би недостатак стручних наставника могао блокирати напоре да се постигне универзално основно образовање за сву децу света“ рекао је Хаџи Здравко М. Ковач, генерални секретар НСПРВ.

„За све оне који желе активније да се придруже глобалној акцији у остваривању циљева Образовања за све на нашем сајту објављујемо и POLICY PAPER 15/FACT SHEET 30 (Нови папир 2015/Извештај о 2030: Недостатак обучених наставника како би се обезбедило сваког детета право на основно образовање) UNESCO и EFA GMR, а свим колегама и другим запосленим у образовном систему Републике Србије желимо срећан празник, Пети октобар – Светски дан наставника“ рекао је проф Здравко М. Ковач.

7. OKTOBAR – SVETSKI DAN DOSTOJANSTVENOG RADA

Prekarijat sve prisutniji u svetu rada

„Nakon što su dva velika oktobra kod nas prošla gotovo neopaženo (5. oktobar kao dan u kome je izvedena srpska demokratska revolucija i opet 5. oktobar, ovaj put kao Svetski dan nastavnika), stigla su još dva velika oktobra – 7. oktobar, Svetski dan borbe za dostojanstven rad i dan Oktobarske revolucije. Naš Sindikat uobičajeno preskače ideološke praznike vezane za Oktobarsku revoluciju i srpsku (nedovršenu) građansku demokratsku, ali je upozorio javnost putem svojih sajtova i saopštenja na Svetski dan učitelja i isto to i uoči Svetskog dana dostojanstvenog rada, bez obzira koliko je to u Srbiji teško jer uvek preći da se čestitka pretvori u neki sarkazam (šta beše to rad u Srbiji, pogotovo šta to beše dostojanstven rad?!)" rekao je prof. Hadži Zdravko M. Kovač, predsednik NSJSV.

„Bez obzira da li će neko to protumačiti na ovaj ili neki drugi način, ostajemo uporni da radničke velikdane i dalje obeležavamo na primeren način i upozoravamo na ono što srpski poslodavci čine srpskim radnicima, kao što to uostalom čine i naše kolege u celom svetu. Stradanja na poslu, zlostavljanja i mobing, diskriminacija po svim osnovama, neplaćivanje zarada i doprinosa, neplaćanje prekovremenog rada, zakidanje po osnovu različitih vrsta nadoknada troškova, ... su samo deo svega onoga što manjina koja ima kakav-takav posao doživljava svakodnevno u zemlji koja je apsurdno dovela do savršenstva (istovremeno, po izjavama resornih ministara, rastu i nezaposlenost i zaposlenost, Zakon o radu je donet zbog radnika, a ne zbog poslodavaca, i pored zakonske obaveze dostavljanja obračunskog listića poslodavci to ne čine, neisplaćivanje minimalca, isplata zarade od koje se deo na ruke vraća poslodavcu,...) i u kojem je rad sve pre nego li dostojanstven" rekao je uoči Svetskog dana dostojanstvenog rada prof Zdravko Kovač.

„Svemu ovome doprinose i sindikati koji su

sve dalje i od formalne reprezentativnosti (od neko ugleda i uticaja na donošenje odluka već su davno, davno udaljeni svetlosnim godinama), pa ne čudi što su radnici najčešće prepušteni sebi, već poodavno izgubili veru i u sindikate i kao glavni uslov za traženje, nalaženje i dobijanje posla koriste člansku kartu neke od partija, zaboravljajući, pri tome, da niti će od toga partije imati veliku štetu, ali ni oni neku korist jer neki od njih moraju dobar deo plate da plaćaju kao članarinu partijama koje su ih zaposlile i koje će ih jednog dana morati i otpustiti. Da li je to vreme došlo, nismo sigurni jer i pored donošenja više zakona o zabrani zapošljavanja i maksimalnom broju zaposlenih u javnom sektoru u kojem je već poodavno polovina od ukupno zaposlenih i koji paradoksalno imaju veće plate nego oni u realnom (ma šta god to značilo) sektoru, i sama Vlada je zaposlila gotovo 9.000 novih lica, a kako se sva reforma svela na nezakonito „kresanje“ plata i penzija, jasno je da su ove mere kratkog daha, tim pre što su izostale investicije i ulaganja u srpsku privredu koja je, da ne poverujete, po rečima premijera i ministara, izašla iz recesije, iako nije bilo iole opipljivih investicija i otvaranja novih radnih mesta" kaže predsednik NSJS.

„Bilo kako bilo, 7. oktobra, radnici u svetu (i Srbiji?) obeležiće Dan dostojanstvenog rada i nastaviti svoju stalnu borbu za radnička prava i materijalno-socijalne uslove rada. Ako kod nas i ovaj dan omane, kao što je to uostalom bio slučaj i sa 1. majem ili nekim drugim radničkim velikdanom, nećemo biti puno iznenađeni. Možda će nam biti žao što je propuštena još jedna prilika da se progovori o pravima radnika u Srbiji, tim pre što su oni među najbednije plaćenim u regionu, a samim time i u evropskoj zajednici naroda, pri čemu je minimalac koji prima srpski radnik (svaki treći zaposleni) najmanji u regionu i nije dostatan ni za trećinu mini-

malne potrošačke korpe" kaže Kovač.

Uoči ovog dana, Međunarodna organizacija rada i Međunarodna konfederacija sindikata upozoravaju na milione radnika koji se nalaze u kategoriji prekarijata (nova forma uz već odavno preminuli proleterijata) – nesigurni oblici rada i podsetila na potrebu nužnog ulaganja u dostojanstven rad kako bi se smanjile razlike među radnicima u različitim delovima sveta (od koliko-toliko zaštićenih radnika u dominantnoj socijalno-demokratskoj EU, do onih u Indiji ili na rogu Afrike, Kini, čiji je rad bliži ropskom nego dostojanstvenom ljudskom radu). Posebno pitanje i na ovaj dan posvećuje se borbi protiv dečijeg rada u čemu aktivno učestvuje i naš Sindikat, ne samo za 7. oktobar - Svetski dan dostojanstvenog rada, već je to učinio i čini svakog 12. juna – Svetskog dana borbe protiv dečijeg rada.

„Umesto zamornih i sumornih statističkih podataka koji pokazuju da je kod nas rad sve pre nego li dostojanstven ljudski rad, i ovom prilikom postav-

Dostojanstven rad podrazumeva radno mesto na kome se štite prava radnika, zaraduje pristojna zarada i gde postoji odgovarajuća socijalna zaštita. Dostojanstveni rad podrazumeva rad bez pritiska, ugnjetavanja, diskriminacije, mobinga, zapošljavanje bez korupcije i partijske pripadnosti. Samo ovakav rad stvara mogućnosti za socijalni napredak i razvoj.

Dostojanstven rad je preduslov za dostojanstven život! Međutim, svakodnevnicama nam donosi drugo.....

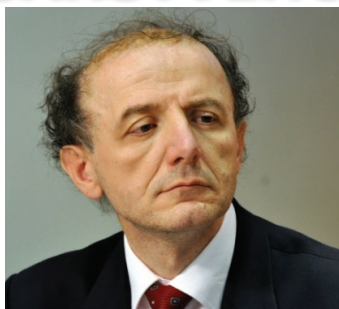
Sva dosadašnja sindikalna istraživanja vezana za dostojan rad imaju za cilj humanizaciju radnog odnosa, kao osnovne pretpostavke iole dostojanstvenog života u trenutnim ekonomskim i socijalnim uslovima u Srbiji.

ljamo pitanje šta svako od nas, pa bio on radnik, sindikalac, poslodavac ili vlast čini i da li i kako doprinosi da rad u Srbiji zaista bude dostojanstven, dostojan čoveka koji ga obavlja i koji kroz rad u koji unosi deo sebe i sebe afirmiše, koji ga stručno i ljudski usavršava i oplemenjuje i gradi bolji svet za i oko sebe. U to ime, čestitak Vam 7. oktobar, Svetski dan dostojanstvenog rada" završio je svoje obraćanje članstvu i javnosti prof. Hadži Zdravko M. Kovač, predsednik NSJSV.

DOSTOJANSTVO NA RADU, UMEMSTO DOSTOJANSTVENOG RADA

I ove godine, 7. oktobra, socijalni partneri u Srbiji (vlada, poslodavci i sindikati), kao i u mnogim zemljama u svetu, obeležiće Dan dostojanstvenog rada. Dostojanstven rad, kao ideju i kao cilj, predstavila je Međunarodna organizacija rada (ILO - International Labour Organization) na 87. međunarodnoj konferenciji rada održanoj 1999 godine. Koncept dostojanstven rad, sastoji se iz četiri osnovne komponente, i to su: 1) zapošljavanje, 2) radnička prava u kontekstu zaposlenja, 3) socijalna zaštita i 4) socijalni dijalog.

Smatramo da je ispravnije da se umesto pojma „dostojanstven rad“, koristi pojam „dostojanstvo na radu“, jer akcenat treba da bude na ličnosti (zaposlenom, radniku, službeniku, namešteniku). U prilog ovom predlogu idu sledeće činjenice. 1) pojam „dostojanstvo na radu“ nalazi se u Ustavu Republike Srbije (član 60. stav 4: „Svako ima pravo na poštovanje dostojanstva svoje ličnosti na radu, bezbedne i zdrave uslove rada, potrebnu zaštitu na radu, ograničeno radno vreme, dnevni i nedeljni odmor, plaćeni godišnji odmor, pravičnu naknadu za rad i na pravnu zaštitu za slučaj prestanka

zaštite svojih profesionalnih, radnih, ekonomskih, socijalnih, kulturnih i drugih pojedinačnih i kolektivnih interesa“ (Zakon o radu, član 6.).

dr Rajko Kosanović; Beograd

ПРОСВЕТАРИ ПРЕ-ПУШТЕНИ НА (НЕ) МИЛОСТ ДИРЕКТОРА

12. октобар 2015 – „Дан Д“ за нови талас пензионисања у јавним службама

Након што је измењен члан 144. Крвног закона (тачније након што је брисан 2. став овог члана), запослени у просвети су се понудили да ће одлазак у заслужену пензију бити у складу са Законом о раду и Законом о ПИО и без стреса. Нажалост, то се није десило – док је на једној страни „социјално одговорна“ Влада прихватила аргументе овог Синдиката и брисала дискриминаторски део члана 144. који, не само да дискриминише одређену категорију колега, већ им и трајно умањује пензију ако немају испуњен услов о доброј граници за одлазак у пензију, на другој страни иста та „социјално одговорна“ Влада је предложила, а Парламент усвојио Закон о максималном броју запослених у јавном сектору и тиме су дискриминисали све запослене у јавном сектору. Да буде горе, донет је на одложено део Закона (читај: члан 20 овог Закона) који ће се примењивати у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Закона и тиме је у постојећи хаос унет нов.

Елем, како је спорни Закон објављен у „Службеном гласнику РС“ 04. августа и како је ступио на снагу осмог дана од објављивања, јасно је да је почео производити правна дејства већ од 12. августа 2015. а оно најспорније треба да ступи на снагу 12. октобра ове године, а односи се на питање обавезног пензионисања запосленог у јавном сектору коме за време примене овог Закона престаје радни однос када наврши године живота и стаж осигурања који су прописани Законом за одлазак у старосну пензију. О свему овоме писали смо непосредно након што је Влада усвојила Предлог Закона, а нарочито у периоду када је Закон и усвојен у Народној Скупштини и упозоравали на могуће последице које могу проистећи из овог Закона. Јавност као јавност, па чак и синдикати и струка били су пасивни у свом овом периоду и нешто гласније почели су се јављати последње две недеље са истим оним аргументима које је наш синдикат – НСПРВ и његова централа – НСЈСВ износили у јавност, а то је да у овом Закону има елементарна дискриминације запослених који су испунили услов за старосну пензију и указали да се ту не ради само о женама запосленим у јавном сектору, већ и о мушкарцима, али и бројној групи запослених која је имала бенефициран радни стаж.

У међувремену су Заштитник грађана, Повереница за заштиту равноправности и синдикат поднели Уставном суду захтев за оцену уставности овог Закона са аргументом да се у Србији свет рада дели на запослене у јавном сектору и оне друге. Евидентно је, истине ради да кажемо, да би они други

Нови Сад, 06.10.2015. год. *проф. Хаџи Здравко М. Ковач*, председник НСЈСВ

УМЕСТО УГОВОРА О РАДУ ... СПОРАЗУМ

Запосленима са условом за пензију уместо пензионисања - споразум до доношења акта којим се утврђује максималан број запослених

Иако су сви ресорни министри као чланови републике Владе душно и једногласно подржали Предлог Закона о максималном броју запослених у јавном сектору који је, затим, скупштинска већина преточила у Закон, након што је Закон захтевао, истине ради да кажемо – не у целости, пошто је његов члан 20. требао да ступи на снагу ових дана – тачније 12. октобра, једно по једно ресорно Министарство и први људи тих министарстава, је заузимало став да се пролонгира примена спорног члана тог Закона. Међу првима били су министар школски и министар здравља који су препоручили да се Закон не примени, већ да се процени да ли на основу могућности предвиђене у ставу 3. поменутог члана послодавци могу још неко време задржати запослене у радном односу. Сличан став заузело је јуче и Министарство државне управе и локалне самоуправе – да се свим запосленима у јавном сектору, који испуњавају услове за старосну пензију понуди споразум о наставку радног односа, до доношења акта којим се утврђује максималан број запослених. Са ставом тог ресора упозната су сва министарства.

Како је саопштено из тог ресора, запосленима треба понудити споразум о наставку радног односа до доношења акта којим се утврђује максималан број запослених, односно за онај временски период у коме ће организациони облик након

вероватно врло радо и отишли у пуну старосну пензију, пошто не подлежу санкцији актуарских пенала за одлазак у пензију пре 65 година. Међутим, док Уставни суд не пресече, на овај или онај начин, а и сами смо сведоци како се та институција обрнула код оцене уставности закона којим су умањене пензије, остаје на снази Закон о максималном броју запослених у јавном сектору који императивно налаже директорима да раскину радни однос, примера ради женама које су у овој години навршиле 60,5 година живота и при том имају најмање 15 година стажа осигурања.

Како је протеклих седмица било више обраћања јавности из различитих синдиката, реаговала су и поједина ресорна министарства, нека попут Министарства здравља, обећањем да неће отпуштати лекарке – специјалисте у овој правној ситуацији или министра просвете који је препоручио директорима да сами процене да ли да поменути категорију колегица пензионисају или да са њима закључе споразум о наставку радног односа уколико је то у циљу обезбеђивања стручног и континуираног обављања неопходних функција организационог облика.

На тај начин министар школски „пребацио је врућ кромпир“ директорима, који су на једној страни дужни да штите законитост рада, а на другој страни препоручује им да исте те законске прописе крше. Јасно је само једно – да оно што произађе из ових несувислих поступака не може довести до сређивања хаоса у јавном сектору, већ ће га, шта више, продубити. Иако су сви директори школа били у обавези да Министарству, односно његовим радним подгрупама за праћење радног ангажовања у школама доставе, уз листе вишкова, листе потреба и листе запослених који са 12.10. испуњавају услов за одлазак у старосну пензију, то се досад није десило, па се са зебњом очекује 13. октобар, нарочито од оних колегица и, понављамо, колега који су по поменутом Закону испунили одлазак у старосну пензију.

Да ли ће они отићи у пензију, то са сигурношћу нико не може у овом тренутку да тврди, али је јасно да ће поједини директори поступити по Закону, а други по препоруци министра, налазећи у том акту министра оправдање, често пута и за, најбоље речено, проблематичне, а често и незаконите радње приликом заобилажења поступка преузимања и увођења у систем образовања нових запослених, иако је основна идеја свега овога напред наведеног била рационализација броја извршилаца.

Што се тиче колегица, али и колега које по важећем Закону испуњавају услов за одлазак у старосну пензију, њима у сваком случају остају одређени степени правне помоћи и подршке, али је једно сасвим јасно – Закон је неумољив, а по евентуалном другачијем мишљењу Уставног суда (само да Вас подсетимо да је питање трошкова превоза за запослене у Суботици од Основног, преко Апелационог и Врховног, па до Уставног суда трајало готово пуних 6 година), остаје им евентуална могућност тражења изгубљеног права и новчаног потраживања по основу тог права. У сваком случају, 12. октобар је већ следећу недељу, па ћемо видети „ком су припали опанци, а ком објаци“.

Нови Сад, 06.10.2015. год. *проф. Хаџи Здравко М. Ковач*, председник НСЈСВ

доношења овог акта моћи да сагледа потребе обављања свих функција у новој организацији.

Изузетно, ако је и без акта о максималном броју, у складу са планираном рационализацијом могуће сагледати послове који ће се изменом систематизације укинути или на њима смањити број извршилаца, може се раскинути радни однос запосленима који раде на тим пословима, а који испуњавају услове за пензију ако се тиме неће онемогућити или умањити извршавање послова које организациони облик обавља.

При таквом поступању нарочито се мора водити рачуна да се раскидом радног односа постижу ефекти рационализације броја запослених и да се исти морају одразити у актима о систематизацији који ће бити предмет провере и давања сагласности у складу са законом.

Министарство се одлучило за овакав потез, јер Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору ступа на снагу 12. октобра, а члан 20. је прописао да запосленим престаје радни однос када наврши године живота и стаж осигурања који су прописани законом за одлазак у старосну пензију.

Изузетно, радни однос запосленог неће престати ако се послодавац и запослени споразумеју о наставку радног односа и дужини његовог трајања, а најдуже до навршења 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања,

ради обезбеђивање стручног и континуираног обављања неопходних функција организационог облика.

Стога, иако Закон изричито не условљава примену члана 20. претходним доношењем одлуке о максималном броју запослених, исти је немогуће посматрати ван циљева Закона и контекста потребне рационализације, односно сагледавања потреба послодавца за обављањем одређених послова који су неопходни за извршавање његових функција.

Елем, како ствари стоје, после последњих анализа о броју отишлих из јавног сектора и умањењу броја запослених у том сектору за већу цифру него што је Влада обећала ММФ-у, у овој години очигледно је на делу, не намера да се ови запослени задрже у радном односу до добне границе прописане Законом о раду, већ намера да се од њих направи резерва за нека будућа отпуштања у јавном сектору, јер њима ће ипак бити раскинут Уговор о раду, а понуђен Споразум који ће, сасвим сигурно, бити крајњи од онога утврђеног Законом о раду и, како ствари стоје, само до утврђивања новог акта о максималном броју запослених у јавном сектору.

Нови Сад, 8.10.2015. год. *проф. Хаџи Здравко М. Ковач*, председник НСЈСВ

USTAVNI SUD SUSPENDOVAO PENZIONISANJE ŽENA

(zbog ispunjenosti uslova za starosnu penziju) do konačne odluke Suda
(Nastavak sa str. 1)

Ustavni sud Srbije obustavio je u četvrtak 8. oktobra primenu odredbi Zakona o načinu određivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru, koje se odnose na penzionisanje žena zbog navršenih određenih godina života, do donošenja konačne odluke o spornim pitanjima. To znači da nijedna žena zbog starosti neće moći da bude penzionisana „kao višak zaposlenih“, dok Ustavni sud ne donese konačnu odluku o predlogu za ocenu ustavnosti sporne odredbe Zakona.

Primena odredbe, kojom se propisuje zakonski osnov za prestanak radnog odnosa zbog navršenja određenih godina života, a koja se odnosi samo na žene, sporna je sa stanovišta Ustava i zabrane diskriminacije po osnovu pola, zbog čega može da ima neotklonjive štetne posledice, smatra Ustavni sud.

„Imajući u vidu da početak primene spornog člana 20. Zakona ima za posledicu utvrđivanje prestanka radnog odnosa licima koja ispunjavaju uslove predviđene ovim odredbama, te da mere racionalizacije broja zaposlenih u javnom sektoru podrazumevaju ukidanje pojedinih radnih mesta ili smanjenje broja zaposlenih u subjektima na koje se Zakon primenjuje, Ustavni sud je ocenio da ove okolnosti predstavljaju neotklonjive štetne posledice za lica na koja bi se sporne odredbe primenile“, navodi se u informaciji objavljenoj juče na sajtu suda.

Zbog toga, kako stoji u informaciji, postoje opravdani razlozi da se, do donošenja konačne odluke o spornim pitanjima, obustave od izvršenja pojedinačnih akta koji bi bili doneti na osnovu tih odredaba.

Ova privremena odluka Ustavnog suda doneta je povodom zajedničkog predloga ovlašćenih predlagača, kojim je pred Ustavnim sudom pokrenut postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 20. Zakona o načinu određivanja

maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru.

Tim povodom je Ustavni sud je na sednici održanoj 8. oktobra doneo rešenje kojim se obustavlja izvršenje pojedinačnih akata koji bi bili doneti na osnovu spornih zakonskih odredaba.

U informaciji suda se precizira da je analizirajući osporene odredbe u kontekstu zakona kojima se, sa jedne strane, uređuje radno-pravni status zaposlenih u javnom sektoru i sa druge strane, zakona kojim se uređuje sticanje prava na starosnu penziju, Ustavni sud utvrdio da se spornim odredbama uređuje institut prestanka radnog odnosa po sili zakona, kao jedan od načina smanjenja broja zaposlenih u javnom sektoru.

Takođe je utvrdio da je osnov prestanka radnog odnosa u ovom slučaju ispunjenje uslova za starosnu penziju i da po ovom osnovu radni odnos može da prestane samo ženama, a ne i muškarcima zaposlenim u javnom sektoru.

Zato je Ustavni sud ocenio da je propisivanje zakonskog osnova za prestanak radnog odnosa zbog navršenja određenih godina života, koje se odnosi samo na žene i kojim se, indirektno, jedno zakonsko pravo (pravo na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima u pogledu navršenih godina života) pretvara

u osnov prestanka radnog odnosa, sporno sa stanovišta Ustavom garantovane zabrane diskriminacije po osnovu pola.

Takođe je kako se navodi posredno sporno i sa stanovišta Ustavom zajamčene dostupnosti svih radnih mesta svima pod jednakim uslovima, naveo je Ustavni sud.

Novi Sad, 9.10.2015.god. prof. Hadži Zdravko M. Kovač,
predsednik NSJSV

USTAVNI SUD ZA RIPLIJA: SMANJENJE PENZIJA NIJE PROTIVUSTAVNO!

- Penzija jeste stečena imovina, ali ... • "Dosta je bilo": Sramna odluka Ustavnog suda
- Transparentnost Srbija: Ustavni sud se više bavio budžetom nego pravom

Ustavni sud Srbije ocenio je da osporeni Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija nije u suprotnosti sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima. Ustavni sud je utvrdio da iz osporenog Zakona sledi da se njime uvode interventne mere koje se preduzimaju da bi se u uslovima ekonomske krize očuvala finansijska održivost penzijskog sistema, što znači mogućnost redovne isplate penzija, navodi se u saopštenju koje je objavljeno na sajtu suda. Kako se navodi u saopštenju Suda, Ustavni sud je na sednici održanoj 23. septembra okončao postupak ocene ustavnosti Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija i nakon analize odredaba osporenog Zakona, našao je da nema osnova za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti ovog Zakona i njegove nesaglasnosti sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Ustavni sud Srbije ocenio je da osporeni Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija nije u suprotnosti s Ustavom Srbije i potvrđenim međunarodnim ugovorima jer se njime uvode interventne mere koje se preduzimaju da bi se u uslovima ekonomske krize očuvala finansijska održivost. On je ujedno potvrdio ono što penzioneri i penzionerske organizacije stalno ističu – da su penzije lično pravo, odnosno imovina penzionera. Iz Ustava Srbije, navodi USS, ne proizlazi garancija penzijskog davanja u određenom iznosu jer je ograničenje imovinskih prava, pod određenim uslovima, dozvoljeno i po našem najvišem pravnom aktu i po Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Drugim rečima, Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija ne dira u pravo na penziju već se, zbog teške finansijske situacije, sprovode mere

kojima su zaštićeni penzioneri s nižim primanjima, a čiji teret više podnose oni s višim. Preduzete mere koje proizlaze iz Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, koje su privremenog karaktera, omogućavaju stvaranje uslova za njihovu redovnu isplatu.

Za predsednika Saveza penzionera Vojvodine Milana Nenadića takva odluka Ustavnog suda, s jedne strane, nije ispravna, a s druge, priznaje da je penzija imovinsko pravo svakog penzionera.

Organizacija Transparentnost Srbija ukazala je u petak da se Ustavni sud Srbije u oceni ustavnosti Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, kojim su primanja dela penzionera umanjena od novembra 2014. godine, više bavio stanjem u budžetu nego pravom. Ustavni sud je juče ocenio da Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija nije u suprotnosti sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima. Po tumačenju tog suda, iz osporenog zakona sledi da se njime uvode interventne mere koje se preduzimaju da bi se u uslovima ekonomske krize očuvala finansijska održivost penzijskog sistema, što znači mogućnost redovne isplate penzija.

TS smatra da će penzioneri i posle takve odluke Ustavnog suda moći da tuže Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje za neisplaćene iznose penzija sa zatezanim kamatama jer im penzije nisu umanjene ni opštim zakonom ni individualnim rešenjem, a da Fond neće imati osnova, a ni novca, da im taj deo penzije isplati jer su mu je to zabranjeno drugim zakonom. "Argumenti Ustavnog suda nakon odbacivanja inicijative za ocenu ustavnosti Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija imali bi nekog značaja kod razmatranja da li se penzije, na osnovu nekog zakona, mogu umanjiti privremeno ili trajno", navela je TS.

Pokret "Dosta je bilo - Saša Radulović" je ocenio da je sramna odluka Ustavnog suda da nije neustavan zakon kojim su od novembra 2014. godine smanjena primanja penzionerima čija su primanja veća od 25.000 dinara. "Ustavni sud je juče doneo sramotnu odluku da podrži pljačku gotovo 700.000 penzionera koji će

morati od suda u Strazburu da traže zaštitu svojih prava", navodi se u saopštenju Pokreta. Najavljen je da će Pokret "Dosta je bilo" u ime penzionera pokrenuti postupak pred tim sudom.

ŠTA JE OVO???

PRAVNA DRŽAVA
NA DELU

(nastaviće se)

НОВИ ПРАВИЛНИК О ОЦЕЊИВАЊУ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

• Новине у оцењивању писмених провера • Нема више поправљања успеха? • Из владања описно оцењивање

Правилник о оцењивању у средњим школама, који није мењан 16 година, ових дана је објављен, а главне новине су што наставници више неће оцењивати само усмено одговарање “пред таблом” и писмене задатке већ и друге активности, а ученици ће моћи да поправе оцену и на допунском часу. Поклањања оцена од одељенског већа зарад бољег успеха, више не би требало да буде. Уместо кампањског, учење али и оцењивање, морају да буду континуирани и не оцењује се само усмено показано и знање на писменим и контролним вежбама, већ и учешће у интердисциплинарним пројектима, практичним, заједничким радовима, рекла је помоћница министра просвете Снежана Марковић. Све те активности се, како је рекла, бележе у педагошку документацију и кад наставник оцењује ученика, у евиденцији има резултате разноврсних активности ученика и на основу тога уписује оцену у дневник.

Када су у питању 45-минутни писмени задаци, наставници морају да их најаве благовремено. Четири пута годишње се планира писана провера и распоред свих писмених задатака мора бити благовремено објављен на огласној табли, интернет страни школе. На нивоу одељенског већа се термини контролних усаглашавају, тако да не буде више од три провере недељно. Таџи могу највише једном дневно да имају писмени задатак, рекла је Марковић

новинарима и истакла да више нема одлагања контролних.

Када су у питању кратке, 15-минутне провере знања, оне се не морају најављивати, а нема ни ограничења из колико предмета наставници дневно највише могу да проверавају “на блиц”. Међутим, оцене са таквих тестова се не уносе у дневник, већ у педагошку документацију, свеску, коју има сваки наставник. Тек након неколико таквих провера уноси се једна оцена у дневник. Родитељ, како је рекла Марковић може да има увид у педагошку свеску.

“Уколико пола одељења добије јединицу, писмени се понавља, али само једном и тада могу да га раде сви незадовољни ученици чак и они који нису добили јединицу”, истакла је она. Блиц провере знања могу да се организују и на допунском часу, једна је од новина у правилнику. Такође, да би се спречило да ученик остане неоцењен јер не долази на часове, правилник је предвидео оцењивање и на допунским часовима. Правилник предвиђа да се закључна оцена изводи на основу оцена из првог и другог полугодисшта, а тим документом надлежни покушавају да уведу ред и када је у питању вишегодишња пракса поклањања оцена на одељенском већу. Годинама је пракса да се ученику поправља оцена зарад бољег успеха, па наставници с разлогом негодују”, подсетила је она.

“Имали смо непопуларну праксу да се на

одељенском већу оцене поправљају само са образложењем разредног наставника да детету то треба за врло добар, одличан успех”, рекла је она, сматрајући да се тиме само фабрикује успех који није реалан. У правилнику су детаљније него раније разрађени критеријуми за поједине оцене који треба да буду својеврсни оријентир наставницима. “Ако се деси да одељенско веће иницира поправљање оцене, то мора да буде образложено управо критеријумима из правилника, а не жељом да неко има одличан, врло добар успех”.

Такође, када је у питању владање, уводи се описно оцењивање током године. До сада је насилно понашање, случајеви дискриминације, санкционисано, између осталог, поступним смањивањем оцене, што се показало као недовољно ефикасно. “Сада се уводи описно оцењивање владања, одељенски старешина описно оцењује владање и ток”, рекла је Марковић и подсетила да Протокол о поступању у случају насилног понашања треба да буде алат, да помогне одељенском старешини. Тек на крају полугодја одељенско веће формира бројчану оцену из владања, која и даље утиче на општи успех.

САМО ДРЖАВНИ ФАКУЛТЕТИ ШКОЛУЈУ ЧАК 139 ЗАНИМАЊА КОЈА НЕ ПОСТОЈЕ!

• Занимања по болоњском процесу - непостојећа • Формирати регистар наставника

У Србији је само на државним факултетима евидентирано 139 занимања која не постоје у званичном шифрарику занимања, рекао је проф. др Мирослав Кука, сматрајући да је тржишту реално потребно мање од 20 одсто високообразоване популације и да би број студената на буџету требало одређивати према тржишним потребама. План заштан стратегијом да до 2020. године Србија има око 40 процената високообразоване популације може само представљати државну политику отворености и доступности високог образовања, али без тржишне потребе за тим квотама, рекао је проф. Кука сматрајући да треба ускладити образовне профиле са тржишним потребама. „Уколико је просечни трошак државе по једном буџетском студенту 250.000 до 300.000 динара и уколико тај студент тржишно није потребан, поставља се питање у чијем се интересу ради ако друштво, школујући студента о сопственом трошку, сутра не може да га запосли већ га извозимо бесплатно.

Професор Кука, у најновијем пројекту Редифинисаност структуре и Стратегија развоја високог образовања у Србији, подсећа да садашњи шифрарику занимања потиче из 1998. и да није усаглашен са Законом о високом образовању из 2005. због чега су занимања по болоњском процесу заправо непостојећа. У пројекту у чијој је изради ангажовано више од 70 учесника, проф. Кука сматра да је зарад повећања квалитета високог образовања, потребно формирати независне професионалне агенције, комисије, две домаће и једну страну. Комисије би биле независне од академске заједнице и Министарства просвете и радиле би на акредитацији факултета и лиценцирању студијских програма. “Једино позитивна оцена све три агенције подразумевала би да програм почне да се реализује односно да високошколска установа крене са радом”, рекао је проф. Кука Тањуџу. Акредитација и лиценца за рад се добија уколико све три комисије дају позитиван извештај, препоручује Кука, професор на Педагошком факултету у Битољу и Струковним васпитачким студијама у Алексинцу, који је 2009. године урадио пројекат Редифинисаност структур

туре образовног система Србије - од предшколског до средњошколског нивоа.

Он предлаже да се, према броју освојених бодова, студенти деле на три категорије, оне који су на буџету и остварили су максималних 60 бодова у години (положили су све испите неvezано да ли са шестцином или десетком), суфинансирајуће, са 50 и више бодова (они су 50 одсто на буџету а 50 процената самофинансирајући), као и категорију самофинансирајућих студената који имају испод 50 бодова.

Он сматра и да би, када су у питању наставници, требало формирати јавно доступан регистар наставника, јединствену базу података, из које би се знало где је наставник запослен, у ком проценту радног времена и која високошколска установа користи његово знање у процесу акредитације. “На овај начин би се избегао дупли радни стаж на релацији Србија - Република Српска или паралелни рад у државној и приватној високошколској установи”, рекао је он и истакао да би помоћу јединственог формулара требало обезбедити базу података наставника са оствареним бодованим референцама. Ово ни на који начин не спречава, као што је и сада дозвољено, да предметни наставници, хонорарно, обављају 30 процената делатности на некој другој високошколској установи. Када су у питању бодовне референце наставника, ту би, између осталог, улазило студентско оцењивање предавача, залагање, тачност, припремљеност професора. “Уколико у два циклуса заредом (три плус три године) или три циклуса у току радног стажа, наставник не испуни тражене стандарде, губи могућност даљег рада”, предлаже аутор пројекта.

Он сматра да би на расписаним конкурсима за пријем у радни однос кандидати морали да предају и бодовне референце и да високошколске установе немају дискреционо право гласања да у радни однос приме кандидата (како је то сада решено) који у односу на најбоље рангираног има мање од десет одсто нумерички категорисаних референци. “Тако је на високој струковној школи у Алексинцу, кандидат са 130 бодова испао, а кандидат са 13,5 бодова без проблема био примљен”, закључно је проф. Кука.

VERA U SEBE, A NE U BUBICE I PUŠKICE

(Nastavak sa str. 1)

Piše: *Protojerej prof. dr Ljubivoje Stojanović**

Svi znamo za puškice, bubice, prepisivanja, plagijate u školama i na fakultetima i nedopustivo dugo pitamo se kako stati na put tome? Može se neko pitati - šta preduzeti? I tako od slučaja do slučaja, bez konkretnog činjenja.

Sećam se nemoćnog plača i obilja suza jednog nepoznatog studenta ispred jednog fakulteta u unutrašnjosti, koji je napustio ispit ne mogavši da se suoči sa činjenicom da skoro sve njegove kolegice i kolege koriste bubice. Nije hteo, ili nije smeo, da javno izobličiti takav postupak, iako je znao rešenja svih zadataka demonstrativno je napustio ispit. Poverio mi se da ne može više da izdrži stanje u kom oni koji plaćaju seminarske radove, čak i diplomatske, „idu brže“ od njega. Posavetovao sam ga da se okrene sebi i da sve od sebe i nastavi da stiče znanje marljivo i pošteno. Kad primeći kod kolega loše navike kojima odustaju od učenja i opredeljuju se za kupovinu znanja, ako se to može nazvati znanjem, da priča sa njima, posavetuje ih, ponudi im pomoć. Polako, pojedinačno, bez nemira u sebi i sukoba sa drugima, i uspeće. Pogledao me je i samo prozborio tiho: Pokušaću! Ne znam da li je pokušao, ili odustao od svega, pa i studiranja, ili je uspeo? Voleo bih da je uspeo.

Zbog svega toga želim da umolim sve studente i učenike da počnu da veruju u sebe i svoje dobre mogućnosti, da se ne plaše novih izazova već da im idu u susret otvorenih očiju, prosvećenim umom i nepokolebljivom voljom. Da ne budu lakoverni slušajući poruke pojedinaca da mogu sve „naručiti“ - kupiti za „smešne pare“ seminarske radove, skripte i druge stvari. Bolje je da ne odustaju od sebe i ne pristaju da već na prvom koraku sami sebe proglase nesposobnima za nauku i stvaralaštvo.

Tako se odustaje od sebe i nesvesno priznaje nesposobnost za progresivnu kreativnost, stvara se sledbenička priroda jer se unutra u sebi potiskuje stvaralačka radoznalost. Pristaje se da je o svemu već sve rečeno, da nema nikakve potrebe za novim, samo treba preuzimati i prepisivati ono što već postoji. To je opasno samozavaravanje kojim mlad čovek sam sebe proglašava nestvararocem, njemu su zadržavanje i vežbe gubljenje vremena, literatura preobimna, a skriptice prihvatljive. Misli da je suviše da on nešto razmišlja kad je sve rečeno i „dostupno“ za malu svotu novca. I tako kupujući nešto što ga mnogo ne interesuje, osim u bodovnom saldu, sam sebe prodaje gubeći ugled sam u sebi i pred sobom. Najgore je ako na taj način dođe do diplome, stekne zvanje, ali ne i stvarno znanje. Život ga lako i brzo obuzme i on pristajući da bude zaveden u najplodonosnijim godinama stvaralaštva, dok je učenik i student, ne

prestaje do kraja života da se samoponižava pristajući da bude interesni sledbenik bez stava. Sve svodi na kupovinu i prodaju, jer je odustao od stvaralačke dinamike onda kad je trebalo da stekne radne navike.

Hvala bogu još uvek je više onih studenata koji žele da stiču znanje i tako osmisle sebe i svoj život, trudeći se da umnože svoje darove koje su prepoznali opredeljujući se za neku naučnu oblast. Na njima je da pokrenu one studente koji misle da je lakše ići linijom manjeg otpora i tražiti „rupe“ koje omogućavaju lakše studiranje. To je uvek teži put, jer se tako samoobezvređuje onaj koji u vreme studiranja mora da veruje u sebe. Najgore od svega je ako daroviti i uspešni u nedostatku stvaralačkog prostora odluče da prodaju svoje znanje, obezvređujući i sebe i one koji to kupuju. Najbolje bi bilo da se u procesu učenja stvaraju dobri podsticaji što zahteva višestruku odgovornost svih, kako ne bi znanje postalo roba, učenje pijačarenje a učenici i studenti prinuđeni da se „snalaze“. Samo onda kad se uspešno sve ovo prepozna i otkloni kao opasnost koja urušava stvaralaštvo moguća je saradnja u kojoj će svako davati sve od sebe i znati sve o sebi i drugome. Ne treba u prvi plan stavljati pitanje kako „proći“ već kako stvarno naučiti i znati.

Neumesno je žaliti se na druge zbog sopstvenog neostvarenja, ni na roditelje zbog nedostatka materijalnih sredstava, ni na nadležne zbog određenih zahteva. Treba prepoznati svoje kreativne mogućnosti i usavršavati ih, samo tako se prevazilaze tabui i predrasude. Ko, umesto da pristane da „naruči“ gotov seminarski ili drugi rad odluči da sam uradi pitajući druge za savet i istražujući sa punim kapacitetom svoga bića, dobro je izabrao. Ne treba da se dvomi ili koleba slušajući o „uspehu“ onih koji postupaju drugačije, jer nije uspeh pristati na činjenicu da ništa ne znaš i ništa ne možeš da uradiš, to mogu samo neki. Takvo mišljenje je poražavajuće, besmisleno i obustavlja svaki stvaralački poriv u čoveku.

Zato, gospodo studenti i učenici, poverujte u sebe, stičite znanje, ne prodajte ga i ne kupujte ga, delite ga jedni sa drugima i tako ćete svi steći mnogo. To što ne uspevate svi podjednako ne treba nikoga da obeshrabri, još manje da obesmisli do gordosti one čiji rezultati su bolji. Potrebno je da svako pojedinačno odluči i kaže: Neću da prodajem moje znanje, hoću da pomognem svakome i to je moj ulog u zajednički boljitak! Neću da kupujem tuđi trud i samoobezvređujem se, jer znanje nije stvar koja se naručuje nego je proces koji uvek traje! Sa srećom u nova znanja!

*profesor Bogoslovskog fakulteta u Foči

DVA PARALELNA VISOKOOBRAZOVNA SISTEMA

Obrazovanje izgubilo vrednost

(Nastavak sa str. 1)

Piše: *Prof. dr Sreten Čuzović**

U „Politici“ (21.9.2015) objavljen je intervju s prof. dr Čemalom Dolićaninom, predsednikom Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta (KAPK) („Ne treba svako selo da ima fakultet“). Podaci koje je izneo u intervjuu otvaraju pitanja: da li je sistem visokog školstva održiv i koliko će on doprineti poboljšanju posustale akademsko-priredne scene u Srbiji?

Diploma (obrazovanje) izgubila je vrednost na berzi rada, s jedne, i postala „bezzredni“ papir na visokoobrazovanom tržištu Republike Srbije, s druge strane. Otvara se pitanje ko je u tome zatajio. Mladi sigurno nisu. Odgovorne treba tražiti u lancu kreatora strategije obrazovanja Republike Srbije (posebno visokog), s jedne, i tržištu rada, s druge strane.

Razvoj privatnog visokog školstva u Srbiji s kraja 20. i početka 21. veka bazirao se na sprezi kreatora visokoobrazovnog sistema, s jedne, i vlasnika kapitala, s druge strane, koji su u tranzicionim „valovima“ uspeali da steknu obilje materijalnih vrednosti, potreban im je bio samo fakultet-univerzitet.

Oni koji su morali da kanališu-nadziru strategiju razvoja visokog školstva promovisali su pluralizam vlasništva u visokom obrazovanju po ugledu na druge zemlje, i s osloncem na zakonsku regulativu. Kao partneri u lancu osnivanja visokoškolskih ustanova našli su se, pored ostalih, i neki dotadašnji poslanici visoke politike, ministri, penzionisani rektori i dekani, koji su u sprezi s nosiocima kapitala i političkim moćnicima „akreditovali“ svoje „prestižne“ visokoškolske ustanove. Marketing je odradio svoje. Postali su magnet za buduće visokoškolce.

I umesto da je razvoj visokoškolskog sistema (posebno u privatnom vlasništvu) u Republici Srbiji svoju misiju, viziju i strategiju bazirao na sadržajno osmišljenoj politici koja se temelji na traženju odgovora na tri ključna pitanja: gde se visoko školstvo Srbije nalazi danas, gde želi da krene i s čime želimo da krene, dobili smo mrežu visokoškolskih institucija među kojima je malo „pčela radilica“ a mnogo „trutova“. U prilog tome, da visokoobrazovni sistem Republike Srbije pati od sadržajno neosmišljene strategije razvoja govori i hiper-

produkcija kadrova koje tržište rada ne prepoznaje.

Umesto da imamo funkcionalno prepoznatljivu zanimanja, od srednjeg do visokoobrazovnog profila, imamo: diplomirane menadžere, master ekonomiste strukovnih studija, strukovne specijaliste za agencijsko poslovanje, master ekonomiste za finansije i bankarstvo i dr. koji rade po buticima, prodavnicama kafe, menjačnicama, kao „rasturači-donosioči“ računa za struju i druge komunalne usluge. Na drugoj strani je armija nezaposlenih koji imaju formalno obrazovanje, ali ne i radno mesto.

Visokoobrazovni sistem mora biti sadržajno osmišljen lanac vrednosti: ministarstva prosvete, lokalne samouprave i univerzitetsko-akademske javnosti. Kvalitet procesa treba kontrolisati na izvoru, kažu Japanci. Dok ovo ne zaživi, imaćemo dva paralelna visokoobrazovna sistema u Srbiji: akreditovani (legalni) i neakreditovani (paraobrazovni) sistem. Gde su nam kontrolni organi i zašto čute? Nije opravdanje da inspeksijske službe nemaju dovoljno inspektora, itd. s druge strane, teško da KAPK samo može ispraviti „valovitu reku, s mnoštvom meandiranja visokoobrazovnog sistema u Srbiji“. Pri tome treba imati na umu i sentencu Valtazara Bogišića: „što se grbavo rodi vreme ne ispravi“.

*profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Nišu

БРЖЕ И ЈЕФТИНИЈЕ ПРИЗНАВАЊЕ ДИПЛОМА

Наши студенти који су стекли диплому на страниј високошколској установи од 1. октобра на једној адреси, у Министарству просвете, могу брже и јефтиније да заврше целу процедуру признавања дипломе ради запошљавања у Србији, и цео поступак се завршава у року од 90 дана, по цени од 3.500 динара. При Министарству просвете званично је отворен ENIC/NARIC Srbija - центар за признавање страних диплома и први студенти су већ предали документа, а министар просвете Срђан Вербић рекао је да ће од сада наши млади људи у иностранству равноправно моћи да конкуришу за радно место у Србији. „Процедура је битно краћа, бржа и једноставнија“, рекао је Вербић и подсетио да су до сада факултети нострификовали дипломе ради запошљавања, истакавши да у Србији недостаје закон о регулисаним професијама. Признавање диплома ради наставка школовања у Србији (академско признавање) и даље је у надлежности високошколских установа, а Вербић је додао да је у току израда закона о регулисаним професијама, који треба да заштити одређене професије.

Државни секретар Министарства просвете Зорана Лужанин објаснила је да ће се процедура састојати у провери формалних услова, попут акредитације установе, и од провере стручних компетенција. „Једном признат студијски програм више се не проверава“, рекла је Лужанин и истакла да је у ENIC/NARIC центру запослено седам особа. Она је, поводом иницијативе декана правних факултета да студенти права пре признавања дипломе, морају да полажу додатне испите, рекла да ће постојати стручне комисије из различитих области па и из права. „Ми не споримо да неко може да заврши англосаксонско право и да приватник жели да га запосли зато што сарађује са Великом Британијом“, рекла је Лужанин и подсетила да су у питању регулисане професије, истакавши да, ако неко не познаје наш правни систем, послодавац га неће запослити да ради на пример у суду.

НЕДОСТАЈУ УЧБЕНИЦИ ЗА МАЊИНЕ

Националне заједнице у Србији годинама уназад тешко набављају уџбенике. Национални савети у складу са својим могућностима набављају књиге, али им немају довољно новца. У Суботици се поред српског наставе одвија и на мађарском и хрватском језику. Деца поред тога имају прилику да изучавају и предмете Буњевачки говор са елементима националне културе као и мађарски језик, као језик средине у разредима где се настава одвија на српском језику. Основну школу „Матко Вуковић“ у Суботици похађа 650 ђака, од којих 120-оро учи на хрватском језику и то од првог до осмог разреда. Поред тога деца уче и мађарски као језик средине, док наставе на ромском већ неколико година нема јер нема заинтересованих. Као проблем се истиче набавка уџбеника. „Било је веома тешко што се тиче језика мањина, међутим ове године је заиста све што је потребно за хрватски наставни језик преведено. Тада да су сада уџбеници од првог до осмог разреда у потпуности покривени, на хрватском језику“, рекла је в.д. директорка ОШ „Матко Вуковић“ Мирјана Стевановић.

У Војводини је ове године уписано близу 1.600 првака који похађају наставу на мађарском језику. У Мађарском националном савету су нам рекли да је и овде проблем недостатка уџбеника за средње школе, нарочито стручне предмете, а да ће тачан број ђака у основним и средњим школама бити познат наредне недеље. Слична ситуација је и код наставе на хрватском језику која у Суботици постоји већ 14 година, док буњевачки говор са елементима националне културе деца уче у последњих десет година.

„Предајем мађарски језик факултативно деци која су изразила жељу да га науче. Уџбеника на жалост немамо. Имам неке старије уџбенике, али у главном ја сама припремам материјал“, објашњава Беата Вујковић Ламић, наставница мађарског као нематеријелног језика. Ана Чавргов, учитељица хрватском одељењу објашњава да ХНВ у сарадњи са министарством набављало уџбенике из Хрватске који им у потпуности нису одговарали, али су их користили.

РЕПУБЛИКА ВОЈВОДИНИ УКИДА ИНСПЕКЦИЈУ

Заменик покрајинског секретара за образовање Александар Јовановић упозорно је да се новим Законом о инспекцијским службама у образовању, који ће се ускоро наћи у јавној расправи, Војводини и свим локалним самоуправама укида надлежност инспекцијског надзора. Јовановић је у изјави за РТВ оценио да се таква одлука републичких власти коси са свим европским и начелима савремене политике. „Покрајински секретаријат за образовање има једног члана у радном телу које ради на изради нацрта тог закона и сада је и званично да представници републике не желе више о томе ни да разговарају“, истакао је заменик покрајинског секретара. Јовановић је додао и да је та институција и званично упутила свој протест у форми дописа Министарству просвете. Покрајински функционер је објаснио да је Војводини поверена надлежност инспекцијског надзора и да је Покрајина обављала у највећој мери другостепени надзор, док су локалне самоуправе имале првостепену улогу контроле. „Новим законом све се то брише и цео инспекцијски надзор се пребациује на ресорно министарство, док други степен надзора засад није предвиђен“, објаснио је Јовановић.

Он је оценио да ће, ако такав законски акт буде усвојен, Војводина и њене локалне самоуправе имати обавезе без надлежности и могућности контроле. „Ми ћемо и даље имати обавезе као што су обнове предшколских, основних и средњих школа, њихово опремање, плаћање усавршавања особља, путовања ученика и остало, а нећемо имати никакав надзор над њиховим функционисањем“, објаснио је заменик ресорног покрајинског секретара. Јовановић је поручио и да ће то угрозити квалитет контроле рада установа образовања. Он је додао и да су то по словима на дневном нивоу, који захтевају брзо решавање. „А оваквим предлозима се центар свих одлучивања и моћи концентрише у Београду. И то патолошко стање централизације је све горе и горе и није добар сигнал“, оценио је заменик покрајинског секретара за образовање.

РЕГИОНАЛНИ СТРУЧНИ СКУП О БЕЗБЕДНОСТИ У ШКОЛАМА

Градоначелник Новог Сада Милош Вучевић отворио је 30. септембра Регионални стручни скуп „Пут ка безбедној школи - превенција насиља кроз образовање за мир“ који су заједнички организовали Група за заштиту од насиља и дискриминације Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Основна школа „Никола Тесла“ из Новог Сада и „Нансен дијалог центар Србија“.

Вучевић је том приликом истакао да Град Нови Сад кроз Координационо тело за борбу против насиља у основним и средњим школама, у које су укључене све релевантне установе и појединци, ради на превенцији насиља у новосадским школама, додајући да су из буџета Града Новог Сада за ове потребе издвојена додатна средства за видео надзор у школама и за идентификационе картице ученика. Он је нагласио да се овај проблем не може потпуно и квалитетно решити без подршке целокупне заједнице, где је, како је поновио, улога родитеља можда и најважнија.

На скупу су говорили и генерални конзул Црне Горе у Србији Миодраг Канкараш, представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, представници Министарства просвете Републике Црне Горе, представник Школске управе Нови Сад, наставници-медијатори из Србије и Црне Горе, ментори програма „Школе без насиља“ и представник Савета родитеља ОШ „Никола Тесла“.

Представница Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије Биљана Лајовић похвалила је добру праксу ОШ „Никола Тесла“ која спроводи програм из области образовања за мир и превенцију насиља. „Захваљујући интерсекторској сарадњи и напорима појединаца питање безбедности се третира као једно од најважнијих у раду Министарства. Морам да признамо да насиље постоји, али желимо системски да се бавимо одговором на насиље и да осигурамо нашој деци безбедно одрастање“ рекла је Лајовић.

Регионални стручни скуп „Пут ка безбедној школи - превенција насиља кроз образовање за мир“ је организован у оквиру студијске посете представника Министарства просвете Црне Горе, Завода за школство и наставника црногорских основних школа, Основним школама „Никола Тесла“ из Новог Сада и „Јан Чајак“ из Бачког Петровца, која се реализује кроз регионални програм „Образовне институције имплементирају образовање за мир“.

PROSEČNE ZARADE ISPLAĆENE U AVGUSTU MEĐU NAJMANJIM U EVROPI

- Razlika između najniže i najviše plate čak 56.000 dinara
 - Najveće zarade isplaćene zaposlenima u proizvodnji duvanskih proizvoda
- (Nastavak sa str. 1)

Prosečna zarada isplaćena u avgustu 2015. godine iznosi 61.538 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u julu 2015. godine, nominalno je manja za 1,8% i realno je manja za 2,7%. U AP Vojvodini prosečno isplaćena zarada za avgust 2015. godine iznosi 59.476 dinara i u odnosu na prosečno isplaćenu zaradu u julu 2015. godine nominalno je manja za 2,9%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u avgustu 2015. godine iznosi 44.630 dinara. Preračunato, prosečna zarada isplaćena u prošlom mesecu vredela je oko 380 evra. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u julu 2015. godine, nominalno je manja za 2,1% i realno je manja za 3,0%. Dok je u AP Vojvodini prosečna isplaćena neto zarada za isti mesec ostvarena u iznosu od 43.104 dinara i u odnosu na isplaćenu neto zaradu u julu 2015. godine nominalno je manja za 3,5%.

Zvanični statistički podaci pokazuju da je razlika između najveće i najmanje prosečne neto zarade isplaćene u Srbiji tokom avgusta iznosila čak 56.209 dinara. Prema statističkim podacima, u avgustu su najviše zarađivali žitelji beogradske opštine Surčin - 75.957 dinara, a najmanje žitelji opštine Malo Crniče -19.748 dinara. Pored Surčina, u vrhu lestvice primanja u Srbiji nalaze se Kostolac (71.060 dinara), Novi Beograd (63.546) i beogradska opština Stari grad (62.934).

Među opštinama sa najnižim prosečnim primanjima su Topola sa prosečnom zaradom od 23.534 dinara, Trgoviste sa prosekom od 25.580 dinara i Bački Petrovac sa prosekom od 25.973 dinara. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku prosečna neto zarada u Srbiji iznosila je u avgustu 44.630 dinara, a zajedno sa porezima i doprinosima bila je 61.538 dinara.

Posmatrano po regionima, platu veću od prosečne imali su žitelji Beograda (55.399 dinara), a manju od proseka stanovnici Vojvodine (43.104), Šumadije i Zapadne Srbije (37.701) i Južne i Istočne Srbije (38.569).

Na području Novog Sada, prosečna avgustovska plata bila je 49.958 dinara, kragujevački prosek je 42.087 dinara, a prosečna zarada u Nišu bila je 39.222 dinara. Prosečna avgustovska plata u Srbiji od 44.630 dinara nominalno je manja za 2,1 odsto, a realno je manja za 4,1 odsto u odnosu na prosečnu neto zaradu isplaćenu u avgustu 2014. godine.

Elem, s avgustovskim prosekom od 45.610 dinara ili 380 evra zarade zaposlenih u Srbiji tek nešto malo veće nego u Makedoniji. Najveća prosečna mesečna plata zaposlenih u zemljama zapadnog Balkana u julu bila je u Sloveniji - 1.002,75 evra, a najniža u Makedoniji - 352,47 evra. U Hrvatskoj je u junu isplaćeni prosek vredelo 728,92 evra i Hrvatska je pored Slovenije, jedina država bivše Jugoslavije, koja ima prosečnu platu veću od 500 evra.

Od država potencijalnih kandidata za EU, najveća prosečna plata je u Crnoj Gori, koja je u avgustu iznosila 473 evra. Prosečna zarada u BiH u junu iznosila je 423,87, u Srbiji u julu 381,26, a u prošlom mesecu oko 383 evra, ako se uzme da je prosečan kupovni kurs evra u avgustu bio 119 dinara. Prosečna

zarada u Albaniji u julu bila je 377,84 evra, dok se Makedonija nalazi na poslednjem mestu sa prosekom od 352,47 evra.

U Srbiji su u avgustu najveće zarade isplaćene zaposlenima u proizvodnji duvanskih proizvoda - 91.587 dinara. Inače, avgustovski prosek za celu prera-

OPIS	Prosečne neto zarade po zaposlenom prema statističkim teritorijalnim jedinicama									
	XII 2014	I 2015	II 2015	III 2015	IV 2015	V 2015	VI 2015	VII 2015	VIII 2015	VII/2015 VI/2015
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Republika Srbija	49.970	39.285	42.749	43.121	45.605	43.964	44.583	45.601	44.630	97,9
Srbija - sever	56.472	43.058	47.291	48.567	51.716	48.828	49.645	51.063	49.547	97,0
Beogradski region	62.817	48.207	51.893	54.547	57.064	55.516	56.067	56.943	55.399	97,3
Region Vojvodine	49.438	37.344	42.186	41.975	45.857	41.543	42.576	44.560	43.104	96,7
Srbija - jug	41.277	34.204	36.644	35.797	37.323	37.391	37.793	38.329	38.095	99,4
Šumadija i Z. Srbija	41.493	33.313	36.152	35.713	36.738	37.122	37.525	37.430	37.701	100,7
Južna i Ist. Srbija	41.010	35.289	37.243	35.897	38.026	37.708	38.104	39.421	38.569	97,8
Region Kosova i M.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

PROSEČNE ZARADE U ZEMĽAMA ZAPADNOG BALKANA (u evrima)

Slovenija	1.002,75
Hrvatska	728,92
Crna Gora	473
BiH	423,87
SRBIJA	383
Albanija	377,84
Makedonija	352,47

divačku industriju bio je 39.860 dinara. Posle „dುವಂದžija”, po običaju, i u avgustu su na rang-listi najbolje plaćenih u našoj zemlji bili zaposleni u snabdevanju električnom energijom i gasom, s prosekom od 77.888 dinara. Slede zaposleni u finansijskim delatnostima i osiguranju, čiji je avgustovski neto prosek bio 71.204 dinara. Među zaposlenima u prerađivačkoj industriji najmanje su plaćeni proizvođači kože i predmeta od kože, koji su u avgustu u proseku kući nosili 23.712, dok su proizvođači odeće prosečno primili 26.266 dinara. Prosečna zarada zaposlenih u državnoj upravi isplaćena u avgustu bila je 53.756, u obrazovanju 43.801, a u zdravstvu i socijalnoj zaštiti 44.065 dinara.

Zarade u prosveti i republički prosek

Period	Prosečne zarade					
	Prosečne zarade			Prosečne zarade bez poreza i doprinosa		
	Ukupno RS	Obrazovanje	Indeks (3:2)	Ukupno RS	Obrazovanje	Indeks (6:5)
1	2	3	4	5	6	7
I 2015	54.208	54.457	100.46	39.285	39.159	99.68
II 2015	58.992	54.774	92.85	42.749	39.428	92.23
III 2015	59.141	54.837	92.72	43.121	39.533	91.68
IV 2015	62.532	54.199	88.27	45.605	39.025	85.57
V 2015	60.487	55.064	91.03	43.964	39.643	90.17
VI 2015	61.302	56.155	91.60	44.583	40.496	90.83
VII 2015	62.687	56.314	89.83	45.601	40.638	89.12
VIII 2015	61.538	55.673	90.47	44.630	40.042	89.72

Period avgust 2015/ avgust 2014. godine

Prosečna zarada isplaćena u avgustu 2015. godine nominalno je manja za 2,3% i realno je manja za 4,3% od prosečne zarade isplaćene u avgustu 2014. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u avgustu 2015. godine nominalno je manja za 2,1% i realno je manja za 4,1% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u avgustu 2014. godine.

Period jan.-avg. 2015/ jan.-avg. 2014. godine

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar-avgust 2015. godine, u poređenju sa prosečnom zaradom isplaćenom u periodu januar-avgust 2014. godine, nominalno je manja za 0,8%, a realno je manja za 2,2%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u periodu januar-avgust 2015. godine, nominalno je manja za 0,5 i realno je manja za 1,9% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar-avgust 2014. godine.

INFLACIJA 2,1 ODSTO

Novi standardizovani i sa evropskim standardom usklađen način „merjenja“ inflacije su Indeksi potrošačkih cena (CPI, kod nas IPC). IPC se definišu kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju.

Cene ovih proizvoda i usluga u avgustu 2015. godine, u odnosu na jul 2015. godine, u proseku su više za 0,9%. Potrošačke cene u avgustu 2015. godine, u poređenju sa istim mesecom prethodne godine, povećane su 2,1%. Isti procenat povećanja cena zabeležen je i u odnosu na decembar 2014. godine (2,1%).

Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje, u avgustu 2015. godine, u odnosu na prethodni mesec rast cena zabeležen je u grupama Stan, voda, električna energija, gas i druga goriva (4,5%), Rekreacija i kultura (1,1%), Hrana i bezalkoholna pića (1,0%) i u grupama Restorani i hoteli i Zdravstvo (za po 0,3%). Pad cena zabeležen je u grupama Transport (-0,8%), Odeća i obuća (-0,4%), Nameštaj, pukućstvo i tekuće održavanje stana (-0,2%) i u grupi Alkoholna pića i duvan (-0,1%). Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

„ТЕХНОЛОШКИ ВИШКОВИ“, КОНКУРСИ, РАСПОРЕЂИВАЊЕ, ДОПУНА НОРМЕ, ДИРЕКТОР, ЛИСТЕ ЗА ПРЕУЗИМАЊЕ, ... (II)*

- У складу са чланом 131. Закона о основама система образовања и васпитања преузимање се врши само за запослене који раде на неодређено време. Члан 5. Посебног колективног уговора примењује се у складу са чланом 131. Закона о основама система образовања и васпитања, односно сваке школске године се прави листа запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба.

Листа запослених за чијим радом је престала потреба утврђује се на основу пријава установа о запосленима који имају право на преузимање, а то су лица која су у потпуности или делимично остала без нормe. Установа пријављује запосленог за онај проценат радног времена за који је остао без нормe и са листе запослених са које се врши преузимање школа може да преузме лице само за онај део радног времена за које је то лице остало нераспоређено.

Уколико директору истекне мандат у складу са чланом 64. став 1. и 2. Закона након 15. августа, односно у току школске године, и он остане нераспоређен, има право да буде стављен на листу радника за чијим је радом у потпуности или делимично престала потреба и са које се врши преузимање у текућој школској години. Као такав, он може бити преузет у другу устанovu уколико испуњава услове за послове за које се преузима.

Школска управа је у обавези да у току школске године ажурира листу запослених за чијим радом је престала потреба, на основу податка које доставља установа и да са листе брише оне запослене који су именовани да неку функцију или засновали радни однос у другом правном лицу. (Седница од 12.3.2014)

- У складу са чланом 131. Закона о основама система образовања и васпитања преузимање се врши само за запослене који раде на неодређено време, тако да рад на одређено време није од утицаја на статус запосленог који се налази на листи за преузимање. Ако је запослени преузет у устанovu са једним делом радног ангажовања са листе за преузимање и на свој захтев прекине радни однос, то не може бити од утицаја на преузимање у другу устанovu за преостали део радног ангажовања са листе за преузимање.

Школска управа је у обавези да у току школске године ажурира листу запослених за чијим радом је престала потреба, на основу податка које доставља установа и да са листе брише оне запослене који су именовани да неку функцију или засновали радни однос у другом правном лицу. (Седница од 12.3.2014)

- Законом о основама система образовања и васпитања прописана су два начина пријема у радни однос и то путем преузимања и путем конкурса.

Право на преузимање имају запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом на основу члана 137. ст. 2. и 3. овог закона, стављањем на листу запослених са које се врши преузимање.

Са листе запослених са које се врши преузимање, школа може да преузме лице само за онај део радног времена за које је то лице остало нераспоређено, а запослени који хоће самовољно да прекине рад у одређеној школи није запослени за чијим радом је престала потреба, већ му престаје радни однос на основу Закона о раду отказом уговора о раду од стране запосленог.

У овом моменту једино би могли засновати радни однос у средњој школи са пуним радним временом само путем конкурса, у складу са важећим прописима. (Седница од 6.12.2013)

- Надлежна школска управа не може да да сагласност за расписивање конкурса школи све док на листи запослених за чијим радом је престала потреба постоји/постоје запослени који испуњава/ју услове радног места и који хоће да буде преузет/и. (Седница од 12.3.2014.)
- Приликом утврђивања лица за чијим радом је престала потреба на радном месту наставника енглеског језика у првом циклусу основног образовања и васпитања, професор енглеског језика нема предност у односу на професора руског језика са положеним испитом Б2. (Седница од 24.5.2012)
- У складу са чланом 131. Закона о основама система образовања и васпитања преузимање се врши само за запослене који раде на неодређено време. Са листе запослених са које се врши преузимање, школа може да преузме лице само за онај део радног времена за које је то лице остало нераспоређено.

Запослени који ради у две школе, а који је у једној остао нераспоређен, има право стављања на листу запослених за чијим радом је престала потреба, на основу чл. 131. и 137. Закона. Запослени који је радио у две установе са непуним радним временом, а у једној је остао у потпуности без нормe, не може имати статус запосленог за чијим је радом у потпуности престала потреба. Споразум о преузимању потписује директор установе из које се запослени преузима, директор установе у коју се запослени преузима и запослени. У случају да је установа угашена споразум потписује директор установе која је преузела права и обавезе угашене установе. (Седница од 12.3.2014)

- Директор, у име послодавца, доноси одлуку о распоређивању запослених. (Седница од 26.9.2012)

ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД*

- Члан 11. Посебног колективног уговора дефинисао је прековремени рад за све запослене. (Седница од 20.2.2012.)
- Прековремени рад и замена привремено одсутног запосленог до пет радних дана у месецу у складу са чланом 11. Посебног колективног уговора, представља основ за исплату прековременог рада у висини од 26% од основице, на основу члана 22. Посебног колективног уговора. (Седница од 26.9.2012)
- Наставни план и програм мора бити реализован. Директор школе одговара за законитост рада, планира и организује остваривање програма образовања и васпитања и обезбеђује стручну замену наставника који је на боловању. У складу са чланом 11. Посебног колективног уговора, замена одсутног запосленог за пет радних дана у месецу представља основ за исплату прековременог рада. (Седница од 12.2.2013.)

ГОДИШЊИ ОДМОР*

- Одређивање радних дана на законски минимум који се односи на критеријум образовање и оспособљавање за рад по члану 14. став 2. тачка 4. Посебног колективног уговора, врши се према стеченом одговарајућем образовању. (Седница од 20.3.2012)

ПЛАЋЕНО ОДСУСТВО*

- У складу са чланом 16. став 2. Посебног колективног уговора, запослени може да искористи право на плаћено одсуство у случају смрти члана уже породице, односно може да одсуствује са рада само у моменту када наступи случају по основу кога остварује то право. (Седница од 10.7.2012)
- Чланом 16. Посебног колективног уговора уређено је право на плаћено одсуство. Запослени има право на плаћено одсуство у укупном трајању до седам радних дана у току календарске године, између осталог и у случају коришћења организованог рекреативног одмора у циљу превенције радне инвалидности до 7 радних дана. Услов да би се у календарској години ово право могло искористити је да по неком другом правном основу, прописаном чланом 16. став 1. Посебног колективног уговора није, у тој календарској години, већ искористио седам радних дана. (Седница од 11.7.2013)

НЕПЛАЋЕНО ОДСУСТВО*

- Наставник има право на неплаћено одсуство ради израде докторске дисертације иако тај ниво образовања није неопходан за рад у нижој музичкој школи. (Седница од 16.5.2013)
- Запослени који обавља послове секретара школе положен правосудни испит није услов за обављање посла. На основу положеног правосудног испита секретар ће бити ослобођен обавезе полагања испита за секретара. Међутим, имајући у виду потребу сталног стручног усавршавања свих запослених у образовним установама, као и чињеницу да је секретар школе једино лице у установи које обавља управне, нормативно-правне и друге правне послове у установи, мишљења смо да би му се могло по основу члана 17. став 1. тачка 1) Посебног колективног уговора одобрити неплаћено одсуство ради припреме и полагања правосудног испита. (Седница од 26.9.2013)

*Комисија за тумачење ПКУ

"FEJSBUK NA POSLU" KRAJEM GODINE

Kompanija Fejsbuk (Facebook) nastavlja svoje širenje i najavljuje da će uskoro lansirati verziju svoje društvene veb mreže za firme - "fejsbuk na poslu" (Facebook at Work). Probnu verziju (beta verzija) veb sajta napravljenog specijalno da olakša komunikaciju među kolegama postoji još od početka 2015. godine. Taj pilot program će, međutim, uskoro biti okončan, pošto će Fjesbuk do kraja godine zvanično lansirati društvenu mrežu namenjenu firmama. "Fejsbuk na poslu" bi trebalo da omogući korisnicima razgovor sa kolegama, deljenje dokumenata, kontaktiranje drugih profesionalaca ... poput mreže LinkedIn. Prednost Fejsbukove profesionalne mreže je u tome što nudi interfejs, kog velika većina korisnika poznaje, tako da neće biti potrebna nikakva edukacija, objavljeno je na veb portalu 01net.com. Fejsbuk planira da zarađuje na novoj mreži tako što će pristup biti besplatan, ali će morati da se izdvoji novac za pristup svim funkcijama, međutim, kako kažu u Fejsbuku, kompanijska politika o tome šta će se plaćati a šta će biti besplatno, još se utvrđuje.

HRVATSKA: VERSKE SLUŽBE U ŠKOLAMA

Saborski zastupnik Milorad Pupovac upozorio je u parlamentu hrvatskog ministra nauke i obrazovanja Vedrana Mornara na praksu držanja misa u školama na početku školske godine, izrazivši bojazan da se na taj način krši ustavna jednakost verskih zajednica. Potpredsednik Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) ukazao je na mogućnost da ta praksa proizvodi praksu kršenja jednakosti verskih zajednica pred zakonom i da to treba da proveri resorno ministarstvo „Bojimo se da se događa to da se sloboda za jednu versku zajednicu pretvara u neslobodu drugih verskih zajednica, ili onih koji nisu vernici. Upozorila je na to i pravobraniteljka“, naveo je Pupovac.

Mornar ga je podsetio na ugovore koje je Hrvatska potpisala sa Svetom stolicom i koji dozvoljavaju da se u školama služi misa, prenosi „Večernji list“. „Učestvovanje u tom činu je slobodno, nije obavezno i možemo da reguliramo jedino ako neko nekoga prisiljava“, objasnio je resorni ministar.

KALIFORNIJA: JEDNAKE PLATE ZA ŽENE I MUŠKARCE

Guverner američke savezne države Kalifornija Džeri Braun potpisao je u San Francisku predlog zakona koji će omogućiti zaposlenim ženama zaštitu principa jednake zarade sa muškarcima u SAD. Zakon, koji će stupiti na snagu 1. januara 2016. godine, dopunjuje postojeći federalni zakon o jednakim zaradama obavezujući poslodavca da dokaže da zaposleni muškarac dobija veći iznos plate na osnovu drugih faktora, a ne pola. Kako je navedeno, zakonom će radnici takođe biti zaštićeni od diskriminacije i kažnjavanja ako postavljaju pitanja o tome koliko drugi zaposleni zarađuju, mada ne primorava poslodavca da odgovori i navede podatke o platama. Radnici će imati pravo da podnesu tužbu ako su plaćeni manje od nekoga ko obavlja "suštinski sličan" posao.

Zakonom je predviđeno da poslodavci mogu da opravdaju veću zaradu muškaraca samo ako je iznos njihove plate zasnovan na dužini radnog staža, sistemu zaslug, kvantitetu ili kvalitetu obavljanja posla, odnosno bilo kakvom "verodostojnom faktoru osim pola". Braun takođe razmatra zakon koji će zabraniti poslodavcima da koriste podatke o prethodnim platama kao opravdanje za manji iznos zarade koji daju ženama u odnosu na muškarce. Pojedini zakonodavci kazali su da je rad na zaštiti jednakih zarada bio motivisan molbama holivudskih glumica na ovogodišnjoj dodeli Oskara.

STJUARDESA KAŽNJENA, ODBILA DA SLUŽI ALKOHOL

Jedna stjuardesa američke kompanije "ExpresJet", muslimanske veroispovesti, izjavila je da je suspendovana, jer je odbila da posluži alkoholna pića, u skladu sa svojim religijskim uverenjima. Čari Stenli (40) prošle nedelje je podnela tužbu zbog diskriminacije Komisiji za ravnopravnost zaposlenih u Detroitu. Njen advokat Lena Masri, saopštila je da je avio-kompanija najpre prihvatila njena uverenja, rekavši joj da druga stjuardesa može da posluži alkoholna pića, preneo je AP. Masri je dodala da je prošlog meseca Stenli suspendovana na 12 meseci, pošto se druga stjuardesa žalila.

Ona je ovu žalbu nazvala islamofobičnom, jer je u njoj navedeno da je Stenli sa sobom imala knjigu "na stranom jeziku" i da je na glavi nosila maramu. "ExpresJet" je izdala saopštenje da ta kompanija poštuje različitost, ali da ne može da komentariše lična pitanja.

NEMA NI 21, A IMA NAJVEĆI LANAC HOTELA U INDIJI

Pošto jedne noći nije mogao da uđe u svoj stan u Nju Delhiju, osamnaestogodišnji Riteš Agarval potražio je smeštaj u hotelu, gde se, kao i više puta tokom putovanja po Indiji, našao u sličnoj situaciji. Recepcioner je spavao, utičnice nisu radile, dušeci su bili pocepani, u kupatilu je curila voda, a kada je trebalo da plati, rekli su mu da ne primaju kartice. "Pomislio sam da nisam jedini koji se suočava sa ovakvim problemima. Zbog čega Indija ne može da ima dobar standard u hotelima i pristojne cene?", pitao se on.

Četiri godine kasnije, Agarval je osnivač i glavni izvršni direktor lanca hotela "Oyo Rooms", sa 2.200 objekata u 100 gradova Indije, 1.500 zaposlenih i mesečnim prihodima od 3,5 miliona dolara. Kompanija saraduje s nepoznatim hotelima kako bi unapredila njihov standard i obučila osoblje. Hoteli dobijaju njeno ime, a "Oyo Rooms" dobija procenat od prihoda.

Agarval, koji danas ima 21 godinu, razvio je i aplikaciju, koja omogućava turistima da rezervišu sobe, saznaju gde se hotel nalazi, a kada stignu, koriste usluge hotela, na primer, rum servis. Uprkos brzom napretku, ovaj momak kaže da je početak bio "izuzetno težak", jer niko nije htio da mu poveruje da ovako nešto može da funkcioniše. Neki su mu, međutim, ipak poverovali. Zahvaljujući ideji iz koje se kasnije razvio lanac hotela "Oyo Rooms", dobio je stipendiju koju daje Peter Til, jedan od osnivača Pejpala i prvih investitora kompanije

Fejsbuk. Programa "Til feloušip" svake godine finansira 20 tinejdžera koji žele da prekinu studije i započnu poslovnu delatnost.

Agarval je kompaniju pokrenuo juna 2013. sa svega 900 dolara mesečno. Sarađivao je samo sa jednim hotelom u Gurgaonu, kod Delhija. "Bio sam menadžer, inženjer i recepcioner u tom hotelu i donosio sam stvari u sobe", kaže Agarval. Noću je radio na razvoju aplikacije i unapređenju sajta, ali je istovremeno osnivao jake timove, znajući da želi da proširi posao. Danas mu je mnogo lakše da privuče investitore i nedavno je obezbedio 100 miliona dolara od japanske "Softbanke".

Iako se na prvi pogled čini da je put od napuštanja školovanja do vlasništva nad preduzećem jednostavan, on kaže da pokretanje biznisa u 17. godini nije nimalo lak posao. I obične stvari, na primer, otvaranje računa u banci ili zapošljavanje osoblja, predstavljale su problem. Osim toga, mnogi su želeli da ga iskoriste zbog njegovih mladih godina. Međutim, upoznao je i veoma dobre ljude, a iskustva do kojih je došao zahvaljujući njima nadvladala su nad problemima.

Danas ima ambicije da se proširi i u inostranstvu i stvori najveću mrežu hotelskih soba na svetu. Svestan je, međutim, da je teško naći prave ljude kada se posao tako brzo razvija. Trenutno se posvetio poboljšanjima na osnovu reakcija gostiju i siguran je da će se preduzeće u Indiji i dalje širiti. Sve rasprostranjenije korišćenje pametnih telefona i interneta nudi „ogromne mogućnosti“, kaže on. Onima koji bi želeli da budu uspešni kao i on savetuje da „rano počnu“. „Ako počnete rano i doživite uspeh, naučićete nešto i imaćete veće izgleda da uspete u sledećem pokušaju.“